

Bartholomeus Gasthuis Utrecht hernieuwd 'huis in de wijk'

Zorgondernemen op historische basis

Wonen met zorg in een gebouw dat daartoe al meer dan 600 jaar dient: het Bartholomeus Gasthuis in de Utrechtse binnenstad werd na een respectvolle herontwikkeling/restauratie getransformeerd tot toegankelijk voorzieningencentrum voor 45-plussers. "Het Bartholomeus Gasthuis heeft na al die eeuwen nog steeds de schaal die past bij goede zorgverlening in combinatie met allerlei woonvormen," vertelt projectarchitect Milee Herweijer (op ten noort blijdenstein architecten en adviseurs).

Het Bartholomeus Gasthuis (anno 1367) is een bekend gebouw in de Domstad. Voor veel Utrechters heeft het woonzorgcentrum aan de Lange Smeestraat lang een gesloten imago gehad, zoals zovele historische gebouwen in de kloosterlijke binnenstad. Seniorenzorg anno nu staat echter liever in verbinding met de samenleving, en het zijn de ingrepen op dat gebied die het Bartholomeus Gasthuis na de functionele en architectonische renovatie die dit voorjaar werd afgesloten,

zo aantrekkelijk maken. Dat begint al bij de monumentale entree, de voormalige kapel die geheel vrij werd gemaakt van storende functionele toevoegingen van eerdere datum, waardoor niet alleen een zee aan licht en ruimte ontstaat en een heldere oriëntatie, maar ook een mooi doorkijkje naar de klassiek ingerichte eetzaal – ooit het beddenhuis. In het achterliggende, typisch Utrechtse hofje – met speeltuin voor bezoekende kinderen – ontvouwt zich een palet aan zorgwoningen

oude en nieuwe stijl, die na de herontwikkeling aansluiten op de behoeften van vandaag. Twee in 1987 aangebouwde appartementenvleugels werden geschikt gemaakt voor pg-zorg in woongroepen en achterin het hofje bevinden zich nog enkele vooroorlogse arbeiderswoningen, die ook gebruikt worden voor wonen met zorg.

Uitstraling

Een ander winstpunt is de ruime zithoek met uitzicht op de Catharijnesingel, te bereiken door een gang met blootgelegd metselwerk voorzien van historische parafernalia. Dit alles wijst op een herontwikkeling met respect voor de monumentale status van het Bartholomeus Gasthuis, het enige woonzorgcentrum in de binnenstad van Utrecht, dat sinds de stichting onafgebroken zorg heeft verleent aan ouderen; die invalshoek sloot aan bij de wensen en eisen van deze tijd en dan met name die van de opdrachtgever; algemeen directeur Willy van Egdome heeft een grote rol gehad in het passend maken van de renovatie, zegt Milee Herweijer. "Wij willen de identiteit van het gebouw blootleggen en het naar waarde restaureren, maar wel op een moderne manier en met sfeer en uitstraling. De opdrachtgever wilde dat ook. Daarbij veranderen inzichten op het gebied van verpleging, voeding en lichamelijke verzorging, denk maar aan het regenereren van maaltijden en de toevoeging van wellness-voorzieningen. Het niveau gaat omhoog; het voorzieningenaanbod is daarnaast aantrekkelijk gemaakt voor wijkbewoners. ➤

Brasserie Zunte Gheertrude Huys

Daar is veel rekening mee gehouden in het ontwerp, terwijl wij voor de inrichting ook gewoon gebruik hebben gemaakt van bestaand meubilair of winkels om de hoek; tegelijkertijd hebben wij laten zien dat stoffige, ongebruikte gebouwdelen kunnen worden getransformeerd tot kantoorruimte of vergaderzaal, om meer ruimte te maken voor zorg in het gebouw.”

Donaties

Het Bartholomeus Gasthuis, dat nog steeds regenten kent, bezit een overvloed aan vergaderzalen, zoals de monumentale regentenzaal met haar historische wandkleden. “Enkele ruimtes worden ingezet voor verhuur; op deze manier is ook een mogelijkheid gecreëerd voor een uitvaartcentrum ten behoeve van de binnenstad. De uitstraling van het Gasthuis wordt nu beter gebruikt om extra inkomsten te genereren.” Dat is overigens niet nieuw, want het huis werkt al sinds de oorsprong met externe inkomstenbronnen. “Op deze manier verrijkt de historie de mogelijkheden voor toekomstvaste zorg.”

Zanger en ras-Utrechter Henk Westbroek zei het al bij de heropening op 24 augustus jongstleden: “Het Bartholomeus Gasthuis zou het voor-

Entree

beeld moeten zijn voor Utrecht van hoe een verzorgingshuis eruit kan zien.” Herweijer: “De plattegrond van het complex bood ook goede mogelijkheden voor goede 21-ste eeuwse zorg – een combinatie van besloten wonen, zelfstandige appartementen, kortdurende verpleging en de nabijheid van goede ondersteunende zorg. Met heldere ingrepen, zowel architectonisch als inhoudelijk, staat er weer een modern woonzorgcentrum binnen een waardige historische setting – aantrekkelijk en volgens de laatste normeringen; dat is te danken aan de korte lijnen met de opdrachtgever en een gedeelde visie.” ■

Tuin achter de Zunte Gheertrude Huys Brasserie

Huiskamer

Zorghotel

Bewegen met ERLAU bij Woonzorgcentrum Bartholomeus Gasthuis

Pijnenburg Import en Agenturen heeft VitaGym geleverd aan Woonzorgcentrum Bartholomeus Gasthuis aan de Lange Smeestraat in Utrecht.

Samen met een ergonomist is deze serie ontwikkeld zodat de spieren op een gezonde manier belast worden. Omdat de apparaten bij uitstek geschikt zijn voor senioren, zijn ze voor heel veel doelgroepen toepasbaar. De apparaten zijn vrij van obstakels, buizen enz, zodat er geen moment van onstabiliteit ontstaat tijdens het plaatsnemen. Tevens zit er in de apparaten een 'rem' ingebouwd. VitaGym is te gebruiken zonder toezicht of de hulp van derden. Dankzij de coating van 90 - 100µ voelen

de apparaten niet koud aan. De zittingen zijn van polyethyleen (een zacht materiaal) en zijn in het midden open. Na een regenbui loopt het water makkelijk van de zitting af.

De apparaten van VitaGym zijn getest volgens TÜV 55012, gebaseerd op DIN EN 1176/1177/957 (speeltoestelnorm) wat betekent dat deze toestellen onbeheerd in de openbare ruimte geplaatst mogen worden en zelfstandig te gebruiken zijn. Uiteraard zijn ze geproduceerd volgens de zeer hoge kwaliteitsstandaard van Erlau.

FEITEN EN CIJFERS

PROJECT: Bartholomeus Gasthuis

Architect en interieur: op ten noort blijdenstein bv, Utrecht

Directievoering: op ten noort blijdenstein bv, Utrecht

Tuinontwerp: Grasveld Tuin- en Landschapsarchitecten, Culemborg

Speeltoestellen: Pijnenburg Import, Tilburg

Bouwtijd: 2009-2011

Bruto vloeroppervlakte: (circa) 8.184m²

Inhoud: (circa) 26.678m³

Bouwsom: € 7.260.000,-

Aantal plaatsen: 22 eenpersoonsappartementen, 9 servicewoningen, zorghotel met 5 kamers, 6 groepswoningen met 8-10 plaatsen